

Svensk Lungmedicinsk Förenings verksamhetsberättelse 1 januari – 31 december 2014

Styrelsen

Styrelsepost	Namn	Vald till årsmötet
Ordförande	Inger Dahlén	2016
Avgående ordförande	Magnus Sköld	2015
Vice ordförande	Pierre Sobrino	2015
Kassaförvaltare, medlemsansvarig	Valentyna Yasinska	2015
Vetenskaplig sekreterare	Anders Blomberg	2015
Facklig sekreterare	Helena Engström	2016
Yngre ledamot	Ola Attman	2016
Redaktör LoAF	Stéphanie Mindus	2016
Webbansvarig	Alexis Pulga	2015 (Avsagt sig uppdrag)
Utbildningsansvarig	Lennart Nilholm	2016
Adj ledamot med ansvar för internationella frågor	Lena Olsson	tillsvidare

Styrelsen har under året, förutom årsmötet i samband med Svenska Lungkongressen i Malmö 26 mars, haft 9 telefonmöten, ett plenummöte i Göteborg 3-4 februari och ett styrelseinternat i Tällberg 28-30 augusti 2014

Sammanfattning av 2014

Styrelsen har under året bestått av 10 ordinarie ledamöter varav en adjungerad medlem. Det huvudsakliga styrelsearbetet har fokuserats på lungmedicinsk vidareutbildning och fortbildning, lungmedicinsk vetenskap samt att arbeta för att synliggöra föreningen.

Under året har SLMF, tillsammans med värdkliniker, arrangerat flera kurser, arrangerat symposium i samband med ERS i München samt även medverkat vid två seminarier vid Medicinska Riksstämman i Stockholm. I samarbete med Dagens Medicin, har föreningen arrangerat ett "post ERS" möte. Föreningen har inbjudit till

specialistexamen i lungsjukdomar och tre godkända examinander. Vårdprogrammet i Sarkoidos har uppdaterats och publicerats på hemsidan och även tryckts och distribuerats till medlemmar. Ett lungmedicinskt forskningsanslag har utlysts och två mottagare har utsetts. Hemsidan har uppdaterats och vårt organ Lung& Allergiforum har under året utkommit med fyra välfyllda nummer.

Möten

Under verksamhetsåret har följande föreningsmöten avhållits:

Svenska Lungkongressen (SLK) 2014 och årsmöte

Svenska Lungkongressen hölls den 25-27 mars i Malmö. Lung-och allergikliniken vid Skånes Universitetssjukhus stod som arrangör för mötet tillsammans med SLMF och SLIF (Sveriges Lungsjuksköterskors Intresseförening)

På utbildningsdagen den 25 mars belystes olika aspekter på cystisk fibros. Huvudtemat för kongressdagarna var "Invasiva metoder vid lungsjukdomar". Vid Claes Göran Löfdals symposiet gavs en återblick på KOL-forskningen i Sverige under de senaste 40 åren. Dessutom fanns en vetenskaplig sektion med postrar och muntliga presentationer inom det lungmedicinska området.

SLMF årsmöte hölls under SLK. Årsmötet utsåg professor Anders Eklund till hedersledamot i SLMF med följande motivering, "För konsekvent och målmedvetet arbete för att stärka den lungmedicinska forskningen och för att ha befast Sveriges plats på den internationella sarkoidoskartan.

Medicinska Riksstämman

Medicinska Riksstämman ägde rum i Stockholm den 4-5 december. SLMF deltog som medarrangör vid två välbesökta symposier "Målstyrd behandling vid lungcancer" samt "Nya nationella riktlinjer för astma och KOL".

SLMF kvällsmöte under ERS

Under European Respiratory Society (ERS) Annual Congress i München anordnade SLMF i samarbete med läkemedelsindustrin den 9 september ett vetenskapligt kvällsmöte under temat "Senaste nytt inom lungforskning", där två under året framlagda avhandlingar med lungmedicinskt intresse presenterades: *Quality of Life, mortality and exacerbations in COPD*; Josefin Sundh, Örebro och *Every breath you take every move you make; Studies on asthma and sport in adolescent athletes*; Kerstin Romberg, Lund. Drygt 100 personer deltog i mötet, som avslutades med gemensam middag.

Utbildningsfrågor

Nya specialistindelningen

Socialstyrelsen (SoS) har tagit fram en ny indelning av läkarnas specialistindelning. I den nya indelningen blir kardiologi, medicinsk gastroenterologi, njursjukdomar,

endokrinologi, hematologi, geriatrik och lungmedicin åter egna basspecialiteter från att tidigare varit grenspecialiteter till internmedicin. Denna nya indelning kommer att träda i kraft den 1/4 2015. Det kommer att finnas en gemensam kunskapsbas ("common trunk") för dessa specialiteter. SLMF i samarbete med övriga nya basspecialiteter har och håller på att arbeta fram vad som mer konkret bör ingå i den gemensamma kunskapsbasen då SoS rekommendationer är allmänt hållna när det gäller denna del.

ST-kurser

SLMF har arbetat för att öka ST-kursutbudet då det inte har motsvarat behovet. En inventering har gjorts och en plan har lagts för närmaste åren. SLMF har gått in som medarrangör och ekonomisk garant för kurser som bedömts som angelägna men som inte finansierats via statliga medel. Grundtanken inför framtiden är att kurser som bedömts som angelägna ska återkomma med regelbundna intervall enligt den plan som tidigare lagts fram av SLMF. Dessa kan eventuellt bli godkända som statligt finansierade men om så inte blir fallet ska de ändå kunna hållas. Vi hoppas då att det på sikt ska bli en balans mellan tillgång och efterfrågan gällande kurser.

Under 2014 har fem uppskattade ST- kurser med detta upplägg arrangerats: Lungcancer, Karolinska Huddinge, 27-31 jan, Pleurasjukdomar, Umeå, 12-14 mars, "Interstitiell lungsjukdom" Karolinska Solna, 24-26 september, "Andningssvikt, hemrespirator, oxygen och sömnapne, UAS 3-7 november, "Thoraxradiologi" SU 26-28 november. Kursen i thoraxradiologi arrangerades i nära samarbete med Svensk Förening för Thoraxradiologi

Övriga möten och kurser

Fördjupningskurs/postgraduatekurs om KOL arrangerades i samverkan mellan SLMF och Boehringer Ingelheim den 22-23 januari 2014 i Saltsjö-Boo med tema: "Läkemedel och inflammation-från cell till patient".

Den 28-30/1 anordnades en "Praktisk kurs i bronkoskopi" i Stockholm, och den årliga kursen "Respiratorbehandling i hemmet" gavs den 7-9 maj 2014 i Höör.

21-22 november 2014 ordnades, i samarbete med Boehringer Ingelheim och de övriga skandinaviska länderna VI Scandinavian COPD Research Symposium i Holmenkollen utanför Oslo. Mötet var som vanligt välbesökt, och årets teman var "Inflammation vid KOL" och KOL som inte orsakas av rökning". Vid symposiet varvades "state-of-the-art-föreläsningar" av välkända internationella auktoriteter med kortare presentation av yngre forskare.

Den 3 december arrangerade SLMF tillsammans med Dagens Medicin en "Postkonferens om lungmedicin – höjdpunkter från ERS. Mötet, hölls på Bonnier Conference Center i Stockholm, samlade många deltagare.

SPUR-inspektioner

IPULS övertog huvudmannskapet för SPUR-inspektioner 2011 och gav då förslag och försökte genomföra en ny organisation som inte var förankrad i läkarkåren och

som även skulle medföra kraftigt ökade kostnader för inspekterade kliniker. IPULS lades sedan ned den 1/1 2013 och har sedermera ersatts av Lipus AB som är ett bolag bildat av Läkarförbundet. Det har dock fortfarande rått viss oklarhet kring den nya organisationen och kostnader för inspektioner. Detta har medfört att inga SPUR-inspektioner inom lungmedicin genomförts under 2014. Den finns dock nu en plan för kommande SPUR-inspektioner från 2015 och framåt. Det är nu också ett krav i nya ST att varje klinik som bedriver ST-utbildning måste SPUR-inspekteras med regelbundna mellanrum. SPUR-samordnare är Synnöve Bergentz, Lindesberg.

Studierektorsgrupp

Studierektorsgruppen, där representanter för universitetssjukhusen ingår, har arbetat vidare med gemensamma frågor, utbytt erfarenheter och förmedlat goda exempel. För fjärde året i rad har en kunskapskontroll som komplement till specialistexamen genomförts. Studierektorsgruppen har också medverkat vid framtagande av förslag av vad som bör ingå i den gemensamma kunskapsbasen i den nya specialistutbildningen.

ST-forum

Ett ST-forum finns nu på hemsidan. Det har hållits ett ST-råd i Stockholm februari 2014 med representanter från universitetsklinikerna samt Falun. Detta ST-råd kommer att träffas igen i maj 2015 med syftet att diskutera den nya målbeskrivningen, kursutbud och specialistexamen i huvudsak. ST-rådets övriga funktion är att fungera som bollplank för SLMFs styrelse.

Specialistexamen

Specialistexamen genomfördes 2014 med 3 examinander (Pernilla Darlington, SÖS, Christer C Nilsson, Helsingborg och Qi Wang, Eskilstuna) där den muntliga examen ägde rum på Uppsala Akademiska Sjukhuset. Samtliga godkändes och kunde förutom själva äran också stolt ta emot ett förtjänstfullt diplom!

SLMF erbjuder samtliga som tar specialistexamen att även göra den europeiska specialistexamen i samband med ERS. För medlemmar bekostar SLMF examinationskostnad men inte kongressavgift/resa.

SLMFs lungmedicinska forskningsanslag

2014 utlystes för första gången SLMFs forskningsanslag inom lungmedicin. Forskningsanslaget blev möjligt genom ett samarbete mellan SLMF och åtta läkemedelsbolag (AstraZeneca, Boehringer Ingelheim, Chiesi Andre Pharma, GlaxoSmithKline, InterMune, MundiPharma, Novartis och Teva), där samtliga satsade 50 000 SEK till ett anslag om totalt 450 000 SEK.

Totalt inkom 15 ansökningar, vilka granskades av en bedömningsgrupp bestående av professor Anders Blomberg, vetenskaplig sekreterare SLMF och ordf. i bedömningsgruppen, professor Christer Janson, ordf. SLMFs vetenskapliga kommitté, docent Kerstin Ström och professor Marjukka Myllärniemi. Forskningsanslaget delades lika mellan Professor Johan Grunewald, "Patogenetiska mekanismer vid sarkoidos" och Med Dr Magnus Ekström, "Behandling av kronisk

dyspné". Mottagarna kommer att presentera sina projekt samt motta diplom under SLK 2015.

Vetenskapliga kommittén

SLMFs vetenskapliga kommitté (VK) har under 2014 förändrats något i sin sammansättning. Nikolai Stenfors har avgått som sekreterare och representant för de mindre sjukhusen. Likaså har Kjell Larsson och Helga Asgeirsdottir lämnat VK. VKs sammansättning är därför vid 2014-års utgång:

Christer Janson, Uppsala, ordförande; Lennart Persson, Linköping, sekreterare; Anders Blomberg, Umeå (SLMFs vetenskaplige sekreterare); Thomas Sandström, Umeå; Eva Brandén, Gävle (representant för de icke-universitetssjukhus); Magnus Sköld, Stockholm; Anders Lindén, Stockholm; Josefin Sundh, Örebro; Ann Ekberg-Jansson, Göteborg; Jan Hedner, Göteborg; Magnus Ekström, Karlskrona (Yngre representant); Vakant, (Yngre representant) samt Leif Bjermer, Lund.

VK har under 2014 haft två telefonmöten samt två "plenummöten", varav ett under SLK i Malmö och ett i Läkarförbundets lokaler i Stockholm.

Remisser

Liksom under tidigare år har det under år 2014 inkommit ett stort antal remisser för bedömning till SLMF:s styrelse, cirka ett femtiotal. Remisserna kommer främst från Svenska läkaresällskapet, Sveriges Läkarförbund, Socialstyrelsen samt Tandvårds- och Läkemedelsförmånsverket. De flesta av dem har inte haft specifikt lungmedicinskt fokus varför de lämnats utan åtgärd från föreningens sida. Enligt tidigare överenskommelse besvaras endast de remisser som av styrelsen och/eller dess arbetsgrupper bedöms ha lungmedicinskt intresse. Skulle måldatum för remissvar ligga före styrelsemötet skickas remissen via mail till samtliga ledamöter för bedömning och remissvar författas och godkänns av dess ledamöter. För att sedan skickas till inremitterande. Samtliga remissvar som besvarats redovisas på SLMF:s hemsida.

Medlemsfrågor

SLMF-medlemmar 2014-12-31:

Vid årets slut den 31 december 2014, var medlemsantalet totalt 440 och under året har 16 nya medlemmar tillkommit (varav 4 associerade).

Av 440 medlemmar:

1.
 - pensionärer: 133
 - yrkesverksamma: 262

2. assoc medlemmar 45 (29 av de ej läkare).

Nya medlemmar:

Ellen Borgh
Jon Goenechea

Lubna Fadhel
Stig Hagstad
Brynja Jonsdottir
Reza Karimi
Reza Nouri Mahdavi
Carl-Axel Karlsson
Niklas Stenersen
Jens Ellingsen
Erika Broström
Giovanni Ferrara

Nya associerade medlemmar:

Pernilla Gerell
Melissa Åhlander
Emma Ringqvist
Jan Berglund

Arkiv

Föreningens arkivariér är Gunnar Boman och Berit Blom Bulow. De avgår vid årsmötet 2015. Tidigare har även en arkivgrupp etablerat kontakt med TAM-Arkiv (Tjänstemännens och Akademikernas Arkiv) i Alvik, Stockholm i syfte att få en permanent lösning på föreningens behov av fortlöpande arkivering av handlingar. Under året har fortsatt kontakt upprätthållits med TAM-arkiv men någon överföring av äldre dokument har ännu inte gjorts då arbetet är stort och ej helt klart. Styrelsen har dock beslutat att nu aktuellt material, främst i form av styrelseprotokoll, lagras digitalt på en server via Mediahuset. Överföring har gjorts av sådana dokument men behöver kompletteras ytterligare.

Internationella frågor

Ansvarig har varit Lena Olsson, tillika UEMS-representant. Hon deltog i samband med ERS i UEMS´ och FERS´ årliga möten, och även i UEMS´ svenska avdelnings årliga möte och rapporterar fortlöpande övriga styrelsen.

Chef-och kontaktpersonsgruppen

Alla chefer på lungkliniker/sektioner eller medicinska kontaktpersoner inbjöds till ett gemensamt möte under Svenska Lungkongressen. I mötet deltog 13 personer. Sammanställande var Helena Engström. Mötet gick igenom svaren i landet utifrån SLMFs enkät. Mötet diskuterade även bemanningen och brist på lungsjuksköterskor. Övriga frågeställningar var: Hur man ska arbeta med att få specialiteten attraktiv? Vilket behov av högspecialiserad lungmedicin som finns i landet? Stafettläkare, hur mycket används det? Dyra läkemedel diskuterades också.

Kvalitetsarbete

Register

Register inom lungmedicin innefattar Swedevox, Luftvägsregistret och Alfa-1-antitrypsinregistret (AAT-registret) och sedan slutet av 2014, Lungfibrosregistret. Samtliga register nås via SLMFs hemsida.

Alfa-1-antitrypsinregistret

Registerhållare Eeva Piitulainen.

I dag (april 2015) har totalt 1599 PiZZ-individer inkluderats i AAT-registret. Efter anmälan följs patienterna upp vart annat år, hittills upp till 15 gånger. Nyligen har ett publicerat arbete visat att lungtransplantation förbättrar överlevnaden signifikant hos PiZZ-individer med svårt emfysem [1]. Ett annat arbete har visat att överlevnaden efter lungtransplantation är signifikant bättre hos PiZZ-individer än hos "vanliga" KOL-patienter [2]. Ett arbete om registrets struktur har nyligen accepterats för publikation [3].

Patienter har rekryterats från registret till flera behandlingsstudier. För närvarande pågår en dubbelblind, placebo-kontrollerad studie om effekt och säkerhet av två olika doseringar av intravenös substitution med humant AAT (Prolastin C[®]) och placebo. Kohorten med AAT-brist (129 PiZ och 54 PiSZ-individer) som identifierades vid nationell neonatal screening under 1972-74 följs upp regelbundet. Resultat från uppföljning vid 34 års ålder har nyligen publicerats [4][5]. Analys av resultat från 38 års-kontrollen pågår. Under hösten 2015 startar vi uppföljningen vid 42 års ålder. (publikationerna kan beställas från registret, via hemsidan)

Luftvägsregistret

Registerhållare: Ann Ekberg-Jansson.

Luftvägsregistret är ett nationellt kvalitetsregister och har flera olika delar för diagnoserna KOL och astma. För KOL följs både den ineliggande vårdens kvalitet och den polikliniska. För astmadiagnosen följs den polikliniska vården för såväl vuxna som barn. Antal registrerande enheter var 276 i slutet av 2014 att jämföra med 150 i slutet av 2013, dvs en ökning med 84% på ett år. Ökningen av enheter som önskar ansluta sig har fortsatt under första delen av 2015. För närvarande finns >30 000 patienter i registret. Statistikmodulen har under 2014 förbättrats och ett fortsatt arbete kommer att ske under 2015.

Intresset har ökat vad gäller datauttag för såväl förbättringsarbeten som forskning.

Swedevox

Registerhållare: Bengt Midgren.

Registret har tre grenar; oxygenbehandling, ventilatorbehandling och CPAP-register. Magnus Ekström disputerade på material från registret i september 2012 och ytterligare två doktorander arbetar delvis med data från registret. Från och med 2014 finns publika rapporter där vem som helst kan hämta dagsaktuella registerdata och jämföra kliniker eller landsting. Registret arrangerar varje år kurser i oxygenbehandling och hemrespiratorbehandling.

Lungfibrosregistret

Ett nationellt register för idiopatisk lungfibros (IPF) lanserades under hösten 2014.

Registerhållare är Karolinska Universitetssjukhuset och till registret kommer en

biobank för insamling av provmaterial att kopplas. Registret har sitt första möte den 16 oktober 2016 då val av styrelse kommer att ske. Målsättningen med registret är att öka kvalitén gällande omhändertagande av IPF-patienter, erhålla data rörande incidens, prevalens och naturalförlopp och, i ett vidare perspektiv, att stimulera till translationell forskning

Vårdprogram

Vårdprogrammet för Sarkoidos har uppdaterats och publicerats under året såväl på SLMFs hemsida som i en mycket uppskattad kompendieversion. Vidare har CPAP riktlinjer vid CPAP publicerats på hemsidan. Ett omarbetat nationellt vårdprogram för lungcancer är i det närmaste färdigt och kommer att publiceras under 2015.

Lung & Allergiforum och hemsidan

Lung & Allergiforum

Fyra nummer av tidskriften Lung & Allergiforum (varav två temanummer) har utgivits under året inom utsatta tidsramar och i samarbete med Svenska Förening för Allergologi. Reklamintäkterna har fortsatt att utvecklas positivt. Redaktionskommittén förnyades senast i augusti 2014 och inkluderar vetenskaplig sekreterare samt yngre ledamot. Samarbetet med Mediahuset, Göteborg, fungerar fortsatt ypperligt.

Hemsidan

Efter den omstrukturering och uppdatering som har skett de senaste åren har hemsidan (www.slmf.se) fått allt större betydelse för föreningen. Den av SLMF utsedda ledamot som är särskilt ansvarig för hemsidan ansvarar för löpande översyn, uppdatering av innehållet och att regelbundet avrapportera till styrelsen. Arbetet med hemsidan sker i nära samarbete med Mediahuset.

Övrigt

Styrelsen hade under hösten 2014 ett gemensamt telefonmöte med SLIF. Frågor som diskuterades var bl a bristen på sjuksköterskor vid landets lungmedicinska vårdavdelningar och vikten av att erbjuda kompetensutveckling för sjuksköterskor. Det bestämdes att SLIF med stöd av SLMF ska arrangera en kurs i lungsjukvård som riktar sig till sjuksköterskor med ringa erfarenhet av lungsjukvård. Kursen kommer gå av stapeln 9-12 november 2015 på Karolinska Universitetssjukhuset, Solna.

Under förberedelserna för Läkemedelsverkets workshop om uppdatering av astma och KOL riktlinjer uppstod problem med att flera av SLMFs medlemmar som var föreslagna som experter bedömdes som jäviga. I samband med styrelseinternatet i Tällberg i slutet av augusti 2014 författade styrelsen ett brev till Läkemedelsverket där vi önskade tydligare jävsregler och att reglerna kommuniceras ordentligt. Brevet ledde till att Läkemedelsverket omprövade sina bedömningar och flertalet experter blev godkända angående jäv. Senare fick styrelsen ett officiellt svar från Läkemedelsverket.

Styrelsen har uttalat sitt stöd för uppropet "Tobacco End Game-Rökfritt Sverige 2025", för information vg se Lung&Allergiforum nr 1, 2015, sid 34.

Styrelsen nominerar och utser lämpliga kandidater till olika uppdrag, exempelvis till kongresser och möten, ERS, Hjärt-Lungfonden, olika grupperingar i SLS, SLF och Socialstyrelsen. Detta sker kontinuerligt och kandidater hämtas ofta utanför styrelsen.

Ordföranden har ordet

Jag fick förtroendet vid årsmötet i Malmö i mars 2014 att ta över ordförandeklubban efter Magnus Sköld. Det är en rolig och stimulerande uppgift att leda SLMF. Styrelsen har en bra struktur där varje medlem har sitt ansvarsområde och på så sätt täcker vi in de viktiga frågor som en specialistförening behöver engagera sig i. Vi har haft hög aktivitet kring att organisera kurser och möten på olika nivåer och av olika storlekar. Satsningen på ett stort lungmedicinskt möte per år i form av Svenska Lungkongressen har fallit bra ut och vi ser ett stigande deltagarantal.

Den lungmedicinska forskningen är en hjärtefråga för SLMF och det är därför extra roligt att vi under 2014 har delat ut det första forskningsanslaget i SLMFs regi i samarbete med läkemedelsindustrin. Det är heller ingen engångsföreteelse utan kommer få en fortsättning.

Hemsidan är ju en mycket central del av vår utåtriktade verksamhet och är under ständig utveckling. Av besöksstatistiken kan vi läsa ut att många av sidorna besöks flitigt.

Lung-och Allergiforum har också blivit en etablerad och betydelsefull del av informationsflödet. Vår huvudredaktör gör ett fantastiskt jobb för att se till att varje nummer får ett bra innehåll och kommer ut rätt tid. Alla som bidrar med artiklar ska ha ett stort tack. Samarbetet med Mediahuset fungerar också väldigt bra. Under 2014 bestämdes att utöka upplagan och också dela ut tidningen till SLIF medlemmar.

Jag vill passa på att tacka alla i styrelsen för ett fenomenalt trevligt och givande samarbete under året. Ett särskilt tack vill jag rikta till de styrelsemedlemmar som nu samband med årsmötet lämnar styrelsen vilket ju är tråkigt men samtidigt en naturlig process i en styrelse.

De nya styrelsemedlemmarna hälsas hjärtligt välkomna!

Jag hoppas på ytterligare ett år av spännande och berikande styrelsearbete!

Inger Dahlén, ordförande